

СТАНОВИЩЕ

по дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен „доктор”
в СА „Д. А. Ценов” – Свищов

Изготвил становището: доц. д-р Пламен Христов Милев,

катедра „Информационни технологии и комуникации“, Университет за национално и световно стопанство – София. Основание за написване на становището: **Заповед 636 / 28.06.2024 г.** на Ректора на СА „Д. А. Ценов” – Свищов за назначаване на научно жури и Решение от първото заседание на Научното жури от 04.07.2024 г. за определяне на председател, рецензенти, изготвящи становище и срокове.

Автор на дисертационния труд: Мартин Олегов Александров.

Докторантът се е обучавал в докторантура в област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност „Приложение на изчислителната техника в икономиката“ към катедра „Бизнес информатика“ на СА „Д. А. Ценов” – Свищов.

Тема на дисертационния труд: Бизнес модел за конкурентоспособна отворена наука.

I. Общо представяне на дисертационния труд

Дисертационният труд разглежда важен и актуален проблем в съвременната научна среда – адаптацията на бизнес моделите на научните списания към концепцията за отворена наука чрез внедряване на Open Journal System (OJS). Приложението на този подход е разгледано на примера на списание „Бизнес управление“. Темата е особено важна в контекста на глобалната тенденция за увеличаване на достъпа до научни изследвания и тяхната видимост в световен мащаб, особено за държави като България, където научните публикации все още срещат предизвикателства при включване в големите наукометрични бази данни (Scopus, WoS).

Дисертационният труд е с общ обем от 188 страници (без приложенията), което е адекватно на поставените цели и задачи на изследването. Обемът е разпределен рационално между теоретичната част, където се анализират концепциите за отворена наука, бизнес моделите на научните издания и техните особености, и приложната част, където се разглеждат конкретни стъпки за адаптация на научното списание.

Структурата на дисертацията е добре организирана и логически издържана. Трудът е разделен на три основни глави. Първа глава разглежда теоретичните основи на отворената наука и предизвикателствата пред научната дейност в условията на

трансформираща се икономика. Втора глава предлага подробен анализ на бизнес моделите на научните списания и тяхното приложение, като обяснява стъпките за преминаване към нов бизнес модел в контекста на отворената наука. Трета глава представя конкретно разработения бизнес модел на списание „Бизнес управление“ с етапите на неговото внедряване в системата OJS. Това прави структурата ясна, последователна и лесна за следване.

Използваната литература е богата и включва значителен брой източници (148), които са актуални и релевантни за темата на изследването. Включени са основни публикации в областта на отворената наука, бизнес моделирането и дигитализацията на научната комуникация. Източниците са както от международни издания, така и от български източници, което показва добра информираност на автора за съвременните глобални тенденции и локалните особености.

Приложенията съдържат полезни допълнителни материали, които са изключително важни за визуализиране на постигнатите резултати и процеса на внедряване на системата OJS. Те са ясно представени и подкрепят анализа в основния текст, правейки го по-достъпен и лесен за разбиране.

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд

Изследваният проблем – адаптацията на научните издания към принципите на отворената наука – е изключително актуален в контекста на глобалните усилия за разширяване на достъпа до научни резултати. Дисертацията разглежда подробно и задълбочено темата, като авторът е извършил цялостен анализ на концепцията за отворена наука, отворен достъп и ролята на научните списания в този процес. Разгледани са и актуалните предизвикателства пред българските научни списания в условията на глобализация и как те могат да се интегрират по-успешно в международните наукометрични бази данни.

Дисертацията е написана на академичен и ясен език, като авторът успява да представи сложни концепции по достъпен начин. Обемът на текста е адекватен за детайлното разглеждане на изследвания проблем. Инструментариумът включва икономически анализ, моделиране на бизнес процеси и сравнителен анализ, които са подходящи за целите на изследването. Авторът използва съвременни научни методи, които допринасят за валидността и надеждността на резултатите.

Авторефератът отразява адекватно основните моменти от дисертационния труд, включително целите, задачите, методологията и резултатите от изследването. Той

съдържа ясна и точна информация за същността на изследването, като не пропуска основните приноси на труда.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд

Представеният дисертационен труд съдържа нови научни идеи и резултати с теоретична и практическа значимост. Бих разделил предложените приноси в две групи:

- Научни приноси:
  1. Авторът е извършил задълбочен анализ на бизнес моделите на научните издания в контекста на отворената наука. Идентифицирани са ключови проблеми, свързани с управлението и публикуването на научни статии, които могат да бъдат разрешени чрез внедряването на софтуерни технологии, като системата Open Journal System (OJS). Анализът е фокусиран върху интеграцията на българските научни списания в глобалното научно пространство, което е изключително актуален проблем.
  2. Авторът е проучил различни съвременни софтуерни платформи за управление на научни списания, като е направил обоснован избор на Open Journal System (OJS) като оптимална платформа. Това решение е базирано на задълбочен анализ на функционалността и възможностите за интеграция в международните научни бази данни, като Scopus и Web of Science. Предложеното решение има потенциал да подобри значително видимостта и ефективността на българските научни издания.
- Научно-приложни приноси:
  1. Авторът е предложил универсални и функционални модели на уеб приложение, което обработва данни в реално време и е подходящо за научни издателства и списания. Тези модели могат да служат като основа за разработването на софтуерни решения, които да обслужват нуждите на научни издания, като същевременно разрешават основните технологични проблеми, свързани с управлението на съдържанието, рецензирането и публикуването на научни трудове.
  2. В дисертационния труд е разработен и описан метод за внедряване на електронни отворени списания, базирани на Open Journal System (OJS). Този метод обхваща всички етапи – от първоначалната

настройка на платформата до оперативното управление на списание с отворен достъп. Практическото приложение на метода е апробирано успешно в списание „Бизнес управление“, което демонстрира приложимостта и ефективността на предложеното решение.

IV. Въпроси по дисертационния труд

Към докторанта могат да бъдат отправени следните въпроси:

1. Какви са най-големите предизвикателства, пред които са изправени българските научни списания при преминаване към отворена наука?
2. Доколко предложената методология е приложима за списания от други научни области, извън икономиката?
3. Какво е мнението на докторанта по отношение на дългосрочните перспективи за финансиране и устойчивост на научни списания, които преминават към отворена наука?

V. Обобщена оценка на дисертационния труд и заключение

В заключение считам, че представеният ми за становище дисертационен труд отговаря на всички действащи нормативни изисквания, като в него могат да се идентифицират приносите, описани в становището. Изразявам своята **положителна оценка** и препоръчвам на утвърденото научно жури **да присъди** образователната и научна степен „доктор“ по научната специалност „Приложение на изчислителната техника в икономиката“ на Мартин Олегов Александров.

гр. София

26.08.2024 г.

Изготвил становището: ....

/доц. д-р Пламен Милев/